

Zvýšený dovoz mliečnych výrobkov ohrozuje stabilitu vertikály prvovýroby a spracovania mlieka

Slovenský sektor prvovýroby a spracovania mlieka čelil v 1. polroku tohto roka významnému ataku závažného ochorenia slintačky a krívačky. S nasadením príslušných opatrení všetkých kompetentných zložiek štátu a orgánov Európskej komisie, ale predovšetkým s maximálnym úsilím samotných prvovýrobcov a spracovateľov mlieka sa podarilo nákazu zvládnuť. Likvidácia postihnutých špičkových, ale aj domácich chovov bola určite profesionálnou a ľudskou tragédiou, je však skutočne šťastím, že sa nákazu podarilo eliminovať v danom rozsahu. Náklady na preventívne hygienické opatrenia, zvoz mlieka v reštrikčných zónach a ekonomické dopady v podobe strát pri uplatňovaní obchodných bariér a porušenia obchodných vzťahov v rámci EÚ a tretích krajín mliekarenský spracovateľský priemysel vyčíslil na 1,2 mil. EUR.

V súvislosti so SLAK bolo celkovo usmrtených 8 578 kusov zvierat, predpokladaný počet usmrtených dojníc je 3 891 kusov. Medzimesačne medzi marcom a aprílom 2025 poklesla produkcia mlieka o 7 %, v porovnaní s rokom 2024 v mesiaci máj evidujeme pokles cca 4 %.

Rozhodujúcim faktorom pre vývoj na trhu s mliekom a mliečnymi výrobkami je naďalej cena surového kravského mlieka. Znížená produkcia mlieka, dopyt po surovine v okolitých krajinách, najmä v Českej republike a vyššie ceny v okolitých krajinách nútia slovenských spracovateľov surového kravského mlieka zabojsovať o slovenskú surovinu a ponúknuť za ňu vyššiu cenu, ktorá v máji 2025 dosiahla úroveň viac ako 0,50 EUR/l surového kravského mlieka.

Už v máji 2025 Slovenský mliekarenský zväz upozorňoval na možné negatívne scenáre vývoja na slovenskom trhu s mliekom a mliečnymi výrobkami. A to najmä v súvislosti s vývojom cien mliečnych výrobkov na pulloch obchodných reťazcov v dôsledku obáv obchodu z výpadkov dodávok mliečnych výrobkov zo slovenskej produkcie v dôsledku SLAK a predzásobenia sa mliečnymi výrobkami z okolitých krajín. Výsledky zahraničného obchodu za január – apríl 2025 jasne ukazujú, že dovoz

mlieka a mliečnych výrobkov stúpol za toto obdobie skoro o 12 %. Toto zvýšenie dovozu je pre nás nezrozumiteľné, pretože výpadok suroviny v podobe 7 % neovplyvnil objem vyrobených mliečnych výrobkov, pretože bol zastavený export surového kravského mlieka. Zvýšený dovoz mliečnych výrobkov sa na trhu prejavuje tlakom na znižovanie spotrebiteľských cien, čo je v priamom rozpore so snahou slovenských spracovateľov mlieka o udržanie ceny za surovinu a možnosťami priemyslu kompenzovať neustále sa zvyšujúce náklady.

Slovenskí spracovatelia mlieka chápu podstatu trhového prostredia a voľného trhu v rámci EÚ, nazdávali sa však, že krízová situácia vyvolaná ochorením slintačky a krívačky pohne aj obchodníkov k väčšej ústretovosti voči domácim výrobcom. Nestalo sa tak. Rozbíjanie trhu priam dumpingovými cenami najmä za trvanlivé mlieko nikomu, vrátane životného prostredia, neprospeje a bude mať aj na spotrebiteľa len krátkodobý efekt. V takomto nerovnom zápase je veľmi ťažké vyzývať slovenského spotrebiteľa k patriotizmu. Ale stále platí, že čo sa na Slovensku vyrobí, spracuje a spotrebuje tak podporuje slovenskú ekonomiku a pridaná hodnota ostáva doma.